

Ieder kwartaal peilen VKW Limburg en UNIZO Limburg naar het aanvoelen van de Limburgse ondernemers en bedrijfsleiders over de economische gang van zaken in de bedrijven. De resultaten van deze bevraging worden verwerkt tot één globaal cijfer: de Polsslag Ondernemend Limburg (POL).

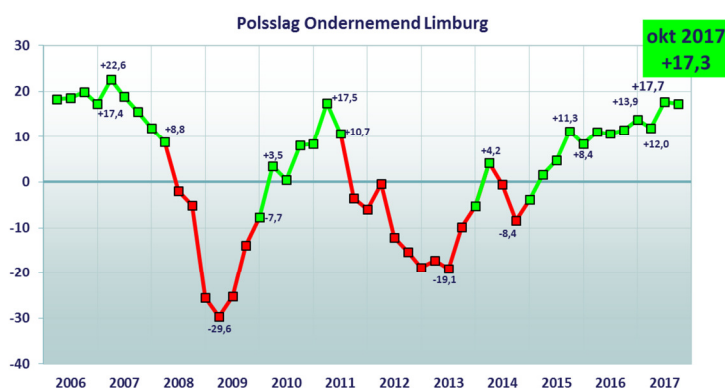
PERSBERICHT

2 oktober 2017

POL oktober 2017: +17,3

Limburgse ondernemersvertrouwen blijft op hoog niveau

- ✓ Productiesector en diensten leveren beste prestaties
- ✓ Optimisme in groothandel neemt af
- ✓ Kleinste bedrijven (< 5 werknemers) status quo
- ✓ Middelgrote en grote bedrijven blijven duidelijk positief

De Polsslag Ondernemend Limburg (POL) van UNIZO Limburg en VKW Limburg, de vertrouwensindicator van de Limburgse ondernemers en bedrijfsleiders, blijft in oktober 2017 op hoog niveau met een score van +17,3 . Hiermee evenaart het Limburgs ondernemersvertrouwen het niveau van juli (+17,7), de hoogste score sinds 2007. De evaluatie van het voorbije derde kwartaal (+18,5) ligt wat hoger dan de prognose voor het komende kwartaal (+16,2), maar ze liggen beiden op een hoog niveau.

De productiesector en de dienstensector zijn de sterkhouders van de Limburgse economie. De groothandel neemt in vergelijking met de voorbije 4 kwartalen wat gas terug. De bouwsector blijft status quo ten opzichte van het vorige kwartaal en de detailhandel komt weer terug boven de nullijn piepen.

Qua grootte kennen de grootste bedrijven met meer dan 250 werknemers opnieuw de hoogste score, weliswaar iets lager dan 3 maanden geleden. In alle andere groottecategorieën zijn de POL-cijfers duidelijk positief, met globaal gezien een toenemend ondernemersvertrouwen volgens grootte. Enkel bij de kleinste bedrijven met minder dan 5 werknemers is er sprake van een status quo.

Bart Lodewyckx, gedelegeerd bestuurder UNIZO Limburg: “Het Limburgs ondernemersvertrouwen blijft duidelijk positief. Een belangrijk signaal van onze ondernemers, die met vertrouwen aan de toekomst van hun zaak kunnen werken. Een belangrijk signaal voor de politiek, om blijvend en versneld in te zetten op maatregelen ter ondersteuning van ondernemerschap en groei. De socio-economische maatregelen van de federale regering verpakt in het ‘zomerakkoord’ omvatten alvast heel wat positieve zaken in waar UNIZO de laatste jaren zelfs zwaar voor heeft geijverd: de verlaging van de vennootschapsbelasting, de verdere fiscale gelijkschakeling tussen vennootschappen en eenmanszaken, een herziening van de proefperiode en flexi-jobs voor de retail. Met deze maatregelen is het glas voor ons eerder halfvol dan halfleeg. Maar we leggen de lat graag hoger. Want dat doen onze ondernemers ook. Willen we echt competitief zijn met de ons omringende landen, dan moeten we durven gaan voor een vol glas, met een stevige schuimkraag. En daar zijn (nog meer) structurele hervormingen voor nodig. Maar na de taxshift en nu het zomerakkoord, bewijst deze regering alvast dat ze uit een nieuw en ander vaatje tapt. Het positieve POL-cijfer is dus ook voor ons als ondernemersorganisatie een essentieel signaal, om de belangen van deze ondernemers verder te blijven behartigen, en te zorgen dat ook de kleinste ondernemingen met minder dan 5 werknemers volwaardig aansluiting kunnen vinden bij het positieve ondernemersvertrouwen in onze provincie.”

Ruben Lemmens, gedelegeerd bestuurder VKW Limburg: “Zoals uit ons recente analyse van de TOP500 bleek was 2016 economisch een prima jaar voor het Limburgse bedrijfsleven. Deze nieuwste update van de POL toont opnieuw aan dat onze bedrijven over het algemeen op dat elan blijven doorgaan, minstens tot eind dit jaar. Deze vaststelling onderlijnt vooral dat positieve stimuli werken. De eerder al genomen hervormingsmaatregelen van de regering zijn door onze Limburgse bedrijven omgezet in daden en jobs, zoals beloofd. Met het zomerakkoord lijkt de hervormingstrein toch gestaag zijn koers verder te zetten. Maar dit positieve nieuws mag ons niet in slaap wiegen, want anders zal de wake-up call straks, bij de eerste tegenwind, des te harder klinken. We moeten heel scherp blijven, want onze concullega’s in het buitenland staan ook absoluut niet stil. De digitalisering komt razendsnel op ons af en hier zullen onze bedrijven snel moeten zorgen dat ze maximaal de sprong maken om mee op die trein te zitten. Daarvoor zijn ook verdere hervormingen nodig die onze bedrijven toelaten zo flexibel mogelijk te zijn en mogen we niet berusten in de resterende loonhandicap van 9% en onze slechte mobiliteit. En, zoals op onze jaarvergadering bleek, moeten we als bedrijven ook dringend de nodige omslag en upgrade in het onderwijs helpen bewerkstelligen om binnenkort niet een knelpunteconomie te vervallen. Waarbij de juiste profielen die onze bedrijven nodig hebben in die digitale wereld al te schaars voor handen zullen zijn.”

1. De POL blijft met +17,3 op hoog niveau

Met +17,3 handhaaft de POL het hoge cijfer van +17,7 in juli. Hiermee wordt de beste score voor het Limburgs ondernemersvertrouwen sinds begin 2007 aangehouden.

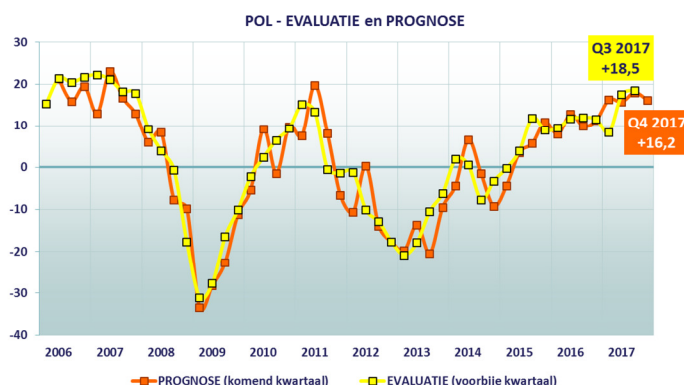
De Limburgse economie zit nu **al sinds het najaar van 2015 op een positief niveau zonder grote schommelingen.**

2. Sterke evaluatie 3e kwartaal 2017

Het voorbije derde kwartaal van 2017 krijgt **met +18,5 een sterke evaluatie, nog iets beter dan 3 maanden geleden verwacht werd** (+17,9) en ook beter dan de evaluatie van het tweede kwartaal (+17,5).

In vergelijking met de evaluatie van het tweede kwartaal van dit jaar, blijven de scores van **alle POL-indicatoren op een vergelijkbaar hoog niveau.** De indicator voor de **export** stijgt van +21,2 naar +28,3, en springt over de **omzet** (+25,8, komend van +27,3). De indicator voor de **tewerkstellingsgroei** stijgt van +21,0

verder door naar +22,0 en de **investeringen** dalen lichtjes van +22,9 naar +19,0. Enkel de **winstmarge** klokt af met een negatief cijfer: -2,8, ten opzichte van -5,0 in het vorige kwartaal.

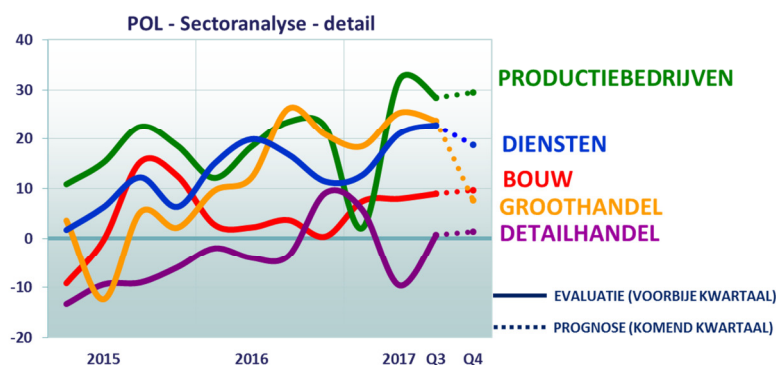
3. Aanhoudend optimisme voor het vierde kwartaal

Alhoewel de **vooruitzichten voor het komende kwartaal** met +16,2 iets lager liggen dan de vorige prognose (+17,9) en dan de evaluatie van het voorbije kwartaal, toch is er **nog geen sprake van een daling in het optimisme**. De Limburgse ondernemers kijken dus zeker globaal gezien met vertrouwen naar de toekomst.

Wat de POL-indicatoren betreft, zien we dat de **verwachtingen voor de omzet (naar +28,9) en export (+22,1) terug over elkaar springen**, terwijl de **verwachte tewerkstellingsgroei (+15,6) en investeringen (+11,3) licht getemperd worden**. De winstmarge wordt met een prognose van +3,1 weer positief.

4. SECTORANALYSE: Productie en diensten op kop; optimisme in groothandel neemt af

In vergelijking met 3 maanden geleden, handhaven de productie- en de dienstensector hun koppositie. De groothandel staat nog op een stevige derde plaats, maar moet de rol lossen omwille van een afnemend optimisme in het vierde kwartaal. De bouwsector blijft quasi status quo in vergelijking met drie maanden geleden en de detailhandel komt weer voorzichtig boven de nullijn uit.

- De **bouwsector** kent met +9,4 op zich een iets lager POL-cijfer dan de +12,7 in juli, maar blijft globaal gezien in vergelijking met de voorbije 3 kwartalen status quo. In heel 2016 bleef de sector rond de nullijn hangen. Zowel het voorbije kwartaal (+9,0) als het komende kwartaal (+9,7) zitten op hetzelfde niveau. Het voorbije kwartaal wordt wel lager geëvalueerd dan 3 maanden geleden verwacht werd (+17,4).

De omzet (respectievelijk +20,2 en +20,7) en de tewerkstelling (+14,8 en +20,9) zitten in de beide POL-kwartalen stevig in het zadel. De investeringen nemen in het vierde kwartaal (+5,8) wat af ten opzichte

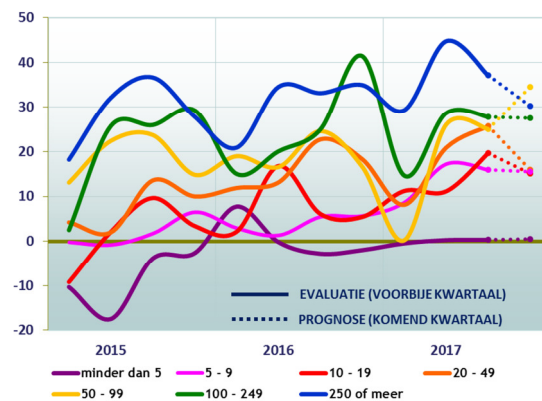
van het derde kwartaal (+13,8) en qua winstmarge zien we een omgekeerde evolutie, van -11,5 in het derde naar +1,2 in het vierde kwartaal.

- De **productiesector** blijft met **+28,9 koploper**, op hetzelfde hoge niveau als in juli (+28,0). Net zoals in de bouwsector zien we dat de **globale terugblik op het voorbije kwartaal (+28,4) vergelijkbaar is met de vooruitblik (+29,4)**. De verwachtingen voor het derde kwartaal (+23,9) werden dan ook ruimschoots ingelost. De voornaamste bijdragen hiervoor komen van de omzet (+44,3), export (+37,5), tewerkstellingsgroei (+32,1) en de investeringen (+24,4).
Voor het vierde kwartaal zitten de indicatoren op een vergelijkbaar hoog niveau: de omzetverwachting bedraagt +44,9, tewerkstelling +32,1, export +29,2 en investeringen +25,6. De prognose voor de winstmarge gaat van +3,8 in het derde naar +15,4 in het vierde kwartaal.
- Na de productiesector zet de **dienstensector** de beste globale prestaties neer, met een lichte stijging van +19,7 in juli naar +20,8 nu. **Voor het derde kwartaal (+22,8) draagt hiertoe bij, naast een prognose van +18,7 voor het vierde kwartaal**. Omzet (+32,6 en +35,8), export (+26,3 en +23,5) kennen in beide kwartalen mooie scores. Tewerkstelling (+26,9 en +16,0) en investeringen (+26,1 en +10,7) kennen in het derde kwartaal een beter cijfer dan in het vierde kwartaal. Net zoals in de productie- en in de bouwsector zien we ook hier een stijging in de prognose voor de winstmarge, van +2,2 naar +7,6.
- In vergelijking met drie maanden geleden zet de **groothandel een stap terug**, van +26,2 naar +15,6. Het **voorbije kwartaal wordt met +23,7 wel nog goed geëvalueerd**, dankzij de sterke cijfers op het vlak van tewerkstelling (+34,6), investeringen (+34,6) omzet (+23,1, weliswaar komend van +46,9) en ook export (+22,2). **Terwijl de vooruitzichten voor het derde kwartaal +27,1 het hoogste waren van alle sectoren, daalt het optimisme in de groothandel voor het vierde kwartaal naar +7,6**. Omzet (+19,2), investeringen (+15,4) en export (+11,1) blijven op zich nog positief maar wel heel wat minder dan in het voorbije kwartaal, maar vooral de tewerkstellingsgroei (naar +3,8) en de winstmarge (-11,5) dragen bij aan de daling.
- De **detailhandel tenslotte komt opnieuw voorzichtig boven de nullijn uit met een stijging van -5,4 naar +1,0 in oktober**. Het derde kwartaal kent met +0,7 een veel betere evaluatie dan het tweede kwartaal (-9,5), al is er van euforie nog geen sprake met enkel positieve cijfers op het vlak van export (+9,1) en tewerkstelling (+5,8). Zowel de omzet als de investeringen kennen in het voorbije kwartaal een nulscore. Voor het vierde kwartaal gaat de globale prognose naar +1,4, met een beter omzetcijfer (+11,6) en een volgehouden exportcijfer (+11,1). Daartegenover staat echter een magere prognose voor de investeringen (+1,4) maar vooral een negatief cijfer qua tewerkstellingsgroei (-5,8). De negatieve winstmarge van -11,6, zowel in het voorbije als in het komende kwartaal, zorgt ervoor dat de sector niet sterker boven 0 kan uitkomen.

5. **ANALYSE op basis van de BEDRIJFSGROOTTE**

Kijken we naar de grootte van de bedrijven, dan zien we klassiek dat het ondernemersvertrouwen toeneemt met de grootte. De grootste bedrijven met meer dan 250 werknemers kennen opnieuw de hoogste score, weliswaar iets lager dan 3 maanden geleden. In alle andere groottecategorieën zijn de POL-cijfers duidelijk positief, met globaal gezien een toenemend ondernemersvertrouwen volgens grootte. Enkel bij de kleinste bedrijven met minder dan 5 werknemers is er sprake van een status quo.

POL - Analyse o.b.v. aantal werknemers - detail

- De **kleinere bedrijven** met minder dan 20 werknemers worden meestal samen genomen in de verwerking, omdat ze een gelijkaardig profiel vertonen. Net zoals in juli 2017 is er echter een tweedeling merkbaar tussen de kleinste bedrijven (< 5 werknemers) en de bedrijven tussen de 5 en 20 werknemers. **Bij de kleinste bedrijven zien we een met 0,4 een status quo ten opzichte van de vorige POL (toen - 0,1).** Voor het voorbije en het komende kwartaal is er wel een positief omzetcijfer in deze groottecategorie (van resp. +5,2 en +14,4), maar de andere indicatoren zijn niet uitgesproken genoeg om het globale cijfer op te tillen voor deze kleinste bedrijven.
Vanaf de bedrijven met 5 werknemers of meer zien we een patroon van positieve POL-cijfers, al liggen de groeicijfers nog iets lager dan bij de middelgrote en grote bedrijven. Bij de bedrijven tussen 5 en 9 medewerkers bedraagt het globale POL-cijfer +15,7, bij de bedrijven tussen 10 en 19 werknemers is het +17,3. Met uitzondering van de winstmarge, zijn in de beide grootteklassen alle POL-indicatoren uitgesproken positief.
- Voor de **middelgrote en grote bedrijven van 20 tot 250 werknemers zien we voor elke groottecategorie stevige positieve cijfers op een vergelijkbare hoogte als in juli.** De bedrijven tussen de 20 en 49 werknemers gaan van +19,9 naar +20,8, de bedrijven tussen de 50 en 99 werknemers van +23,4 naar +29,8 en de grotere bedrijven tussen 100 en 249 werknemers gaan van +29,8 naar +27,6. De scores voor de POL-indicatoren binnen deze 3 groottecategorieën zijn uiteenlopend, maar zijn wel over de hele lijn positief, ook wat de winstmarge betreft in beide kwartalen.
- De **grootste bedrijven**, deze met meer dan 250 werknemers, blijven **opnieuw de hoogste score** noteren (+33,7, komend van +39,6 in juli). Zowel het voorbije kwartaal (+37,1) als het komende kwartaal (+30,2) getuigen van veel positivisme in deze groottecategorie. De scores voor omzet, export, tewerkstelling en investeringen liggen in het derde kwartaal hoger dan in het vierde kwartaal, maar daartegenover staat dat de verwachting voor de winstmarge in het vierde kwartaal stijgt naar +17,9 tegenover een evaluatie van +2,6 in het derde kwartaal.